

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de Raad voor de Jaarverslaggeving
Antonio Vivaldistraat 2-8
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.minocw.nl

Contactpersoon
J.A. Pirovano

T +31-70-412 2815
h.pirovano@minocw.nl
IPC 5100

Onze referentie
AD/104462

Bijlagen
1

Datum 2 maart 2009
Betreft RJ 271 en BAPO

Geachte leden van de Raad,

Met de invoering van de regeling Jaarverslaggeving Onderwijs zijn vanaf het verslagjaar 2008 alle vanwege mijn ministerie en het ministerie van LNV bekostigde onderwijsinstellingen verplicht zich te houden aan de inrichtingsvereisten uit BW2, titel 9, en de richtlijnen zoals die door uw Raad zijn vastgesteld en gepubliceerd. Met de invoering daarvan zijn de gevolgen in relatie tot het inrichten van een voorziening voor toekomstige BAPO-lasten uitvoerig aan de orde gesteld. Daarbij is het ongewenste effect aangegeven dat het vormen van een conform de interpretatie van de raad voor de Jaarverslaggeving van RJ 271 volwaardige BAPO-voorziening in de sectoren PO en VO heeft op het eigen vermogen, als daarbij geen rekening kan worden gehouden met toekomstige baten binnen de lumpsumbekostiging, zoals die door mijn ministerie ter beschikking wordt gesteld. Van vele kanten is aangedragen en bevestigd dat het bij deze omboeking gaat om zeer aanzienlijke bedragen die de financiële ratio's van de desbetreffende scholen aantasten. Omdat binnen de opbouw van de lumpsumbekostiging wel degelijk sprake is van een component BAPO acht ik het vanuit een oogpunt van zorgvuldig beheer niet alleen toegestaan maar ook wenselijk dat bij de allocatie en besteding van rijksmiddelen daarmee rekening kan worden gehouden bij het inrichten van een voorziening BAPO. In deze opvatting word ik gesteund door zowel de VO-raad als de PO-Raad. Het op dit moment apart gaan zetten van rijksmiddelen voor toekomstige uitgaven in een voorziening BAPO zonder dat het daarbij is toegestaan om bij de berekening ook rekening te houden met de middelen om de lasten straks te bekostigen kan ik politiek en maatschappelijk niet als boodschap uitdragen en verdedigen.

Om deze reden heb ik met de betrokken partijen de afgelopen maanden intensief overlegd over een mogelijkheid die enerzijds recht doet aan het volgen van de bepalingen van RJ 271 en anderzijds de scholen toestaat dat bij de calculaties rekening wordt gehouden met de BAPO-component in de lumpsumbekostiging, zonder dat sprake is van een absolute oormerking van deze component. Na uitvoerige consultatie en afstemming met de betrokken partijen binnen en buiten de OCW RJ-werkgroep is een brief opgesteld en verzonden (OCW/AD 88176 d.d. 18 december 2008), waarin deze oplossing is verwoord, met daarin uiteraard ook de mededeling dat deze oplossingsrichting nog aan u zou worden voorgelegd.

In de vergadering van uw Raad van 28 januari jl. is deze problematiek aan de orde gesteld en heeft u besloten dat u niet akkoord kunt gaan met de oplossingsrichting zoals verwoord in het eerdergenoemde schrijven. Voor een eventuele match met de toekomstige baten is het voor u noodzakelijk om de BAPO-

bekostigingscomponent binnen de lumpsumbekostiging strak en zonder voorbehoud te oormerken zolang de regeling BAPO zal bestaan. Tot mijn spijt moet ik u berichten dat ik met deze lijn niet kan meegaan. Immers, binnen de filosofie achter de bekostigingswet- en regelgeving past geen stringente oormerking van één van de bekostigingselementen. Over dit aspect zijn de meningen van alle onderwijsorganisaties unaniem.

Datum
2 maart 2009

Daarom kiest OCW er voor om langs andere weg toch te komen tot een oplossing die recht doet aan de eerder in deze brief genoemde uitgangspunten. Dat vergt uiteraard tijd en omwille van de gewenste duidelijkheid voor alle betrokken schoolbesturen wordt de oplossing gevonden door aanpassing van de regeling Jaarverslaggeving Onderwijs voor de verslagjaren 2008 en 2009 en wel zodanig dat het volgende wordt bereikt.

1. Besturen worden zich – voor zover dat al niet het geval is – bewust van de te verwachten toekomstige BAPO-lasten, en maken duidelijk of en hoe zij daarvoor de noodzakelijke middelen zullen kunnen vinden (dat is de beoogde meerwaarde van de verplichting op basis van de RJ-richtlijnen);
2. Explicitering van de bestaande verantwoordelijkheid van de besturen zonder dat dit vooralsnog leidt tot een mogelijk aanzienlijke verandering van de vermogenspositie in de balans.

De aanpassing van de huidige ministeriële regeling Jaarverslaggeving Onderwijs die wordt voorbereid houdt voor het jaarverslag over 2008 en 2009 het volgende in:

- Besturen nemen in de toelichting op de jaarrekening 2008 en 2009 een onderbouwde berekening op voor een BAPO-voorziening zoals is bedoeld in de OCW-brief van 18 december jl. Besturen vermelden daarbij hoe zij denken de toekomstige BAPO-lasten te kunnen opvangen.
- Besturen verwerken de BAPO niet anders in hun balans en hun staat van baten en lasten 2008 en 2009 dan in het voorgaande verslagjaar.

In uw vergadering van 25 februari jl. is de BAPO-problematiek wederom besproken. In deze vergadering heeft u aangegeven dat u hecht aan een onverkorte toepassing van de RJ-richtlijnen en dat u niet akkoord kunt gaan met een gedeeltelijke ontheffing. Wel hebt u begrip getoond voor een tijdelijke opschortende werking van RJ 271 voor wat betreft de BAPO voor de verslagjaren 2008 en 2009. Aan de hand van een evaluatie van de effecten zoals deze tot uiting komen in de jaarverslagen over het jaar 2008 kan dan door OCW verder worden gezocht naar een permanente oplossing per 1 januari 2010.

Van dit besluit is aan alle scholen in de sectoren PO en VO een brief gezonden met bovenstaande inhoud zodat zij daarmee bij de inrichting van hun jaarrekening 2008 e.a. rekening kunnen houden. (zie bijl.)

Hoogachtend,

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

José Lazeroms
Directeur Generaal Primair en Voortgezet Onderwijs

Aan het Bestuur van alle door het ministerie van OCW bekostigde instellingen in de sectoren PO en VO

Den Haag

26 februari 2009

Ons kenmerk

AD/104458

Onderwerp

BAPO voorziening

Bijlage(n): Bijlage met berekeningsaanwijzingen

Geacht bestuur,

Met de invoering van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 660) zijn de gevolgen daarvan in relatie tot het inrichten van een voorziening voor toekomstige BAPO-verplichtingen uitvoerig aan de orde gesteld. Daarbij is het ongewenste effect aangegeven die het vormen van een volwaardige BAPO-voorziening in de sectoren PO en VO kan hebben op het eigen vermogen als daarbij geen rekening kan worden gehouden met toekomstige baten, zoals opgenomen in de rijksbijdrage. In eerdere berichten over deze BAPO-problematiek, het laatste d.d. 18 december 2008, is door mij onder andere aangegeven dat binnen de opbouw van de GPL bij de sector PO, een bedrag ter grootte van 2% kon worden gerelateerd aan de BAPO. Voor de sector VO, zo meldde ik u, is in de bepaling van de lumpsumbekostiging met eenzelfde percentage voor de BAPO rekening gehouden. Daarbij was het voorlopige standpunt dat u bij het bepalen van de omvang van de BAPO-voorziening rekening dient te houden met een toekomstige bate, zoals begrepen in de totale opbouw van de lumpsum en die destijds dus is bepaald op 2% van de GPL-component. Deze oplossing zou als tegenwicht (baten) kunnen dienen voor de BAPO-lasten in de komende jaren en zou de hoogte van de voorziening BAPO en een ongewenste vermogensmutatie reduceren. Deze aangedragen oplossing is door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) in zijn vergadering van 28 januari 2009 echter afgewezen, omdat naar het oordeel van de RJ het causale verband tussen genoemde baten en betrokken lasten onvoldoende stringent kan worden aangeduid. Als tegemoetkoming heeft de RJ een alternatief voorgesteld om de BAPO-voorziening te vormen op basis van een overgangsregeling.

Omdat binnen de opbouw van de lumpsumbekostiging wel degelijk sprake is van een component BAPO acht ik het vanuit een oogpunt van zorgvuldig financieel beheer bij de allocatie en besteding van rijksmiddelen niet alleen toegestaan maar ook wenselijk dat daarmee rekening kan worden gehouden bij het inrichten van een voorziening BAPO. Een strakkere aanduiding (oormerking) van deze BAPO-component dan door mij eerder is gegeven past echter niet in de bestedingsfilosofie van de lumpsumbekostiging. In deze opvatting word ik gesteund door zowel de VO-raad als de PO-Raad. Ik heb de RJ daarom medegedeeld dat ik mij genooddaakt voel te zoeken naar een andere weg. Uiteraard kost dat tijd en kiest OCW er voor om voor de verslagjaren 2008 en 2009 door aanpassing van de regeling Jaarverslaggeving Onderwijs het volgende te bereiken:

1. Besturen worden zich – voor zover dat al niet het geval is – bewust van de te verwachten toekomstige BAPO-lasten, en maken duidelijk hoe zij daarvoor de noodzakelijke middelen zullen kunnen vinden (dat is de beoogde meerwaarde van de verplichting op basis van de RJ-richtlijnen);

2. Deze explicitering van een bestaande verantwoordelijkheid van de besturen leidt vooralsnog niet tot een (mogelijk aanzienlijke) verandering van de vermogenspositie in de balans.

De ministeriële regelgeving die wordt voorbereid houdt voor de jaarrekeningen over 2008 en 2009 het volgende in:

- Besturen nemen in de toelichting in de jaarrekening een onderbouwde berekening op voor een BAPO-voorziening zoals bedoeld in de eerdergenoemde brief van 18 december 2008. Deze berekening maakt onderscheid tussen de toekomstige BAPO-lasten en de toekomstige BAPO-baten.
- Besturen vermelden bij deze berekening hoe zij voornemens zijn de toekomstige BAPO-lasten te kunnen opvangen;
- Besturen verwerken de BAPO in hun balans en exploitatierekening 2008 en 2009 niet anders dan in het voorgaande verslagjaar. (bestendige gedragslijn)

De bovenstaande oplossingsrichting is inmiddels met de RJ besproken. De Raad stelt zich op het standpunt dat de RJ-inrichtingsvereisten onverkort moeten worden toegepast, maar heeft geen bezwaar tegen een OCW-regeling waarmee de toepassing van RJ 271 voor wat betreft de BAPO-voorziening voor twee jaren wordt opgeschort. Dat betekent dat uiterlijk vanaf het verslagjaar 2010 een definitieve oplossing moet zijn gevonden. Van de toepassing van deze tijdelijke opschorting dient u in de toelichting in uw jaarrekening melding te maken en te verwijzen naar deze correspondentie en de ministeriële regeling. Hiermee voorkomt u mogelijke discussies met uw controlerend accountant.

In de bijlage bij deze brief wordt nader aangeduid hoe u moet omgaan met de calculaties. De bovenbedoelde bestendige gedragslijn in de jaarrekening houdt in dat de bovengenoemde berekeningen dus niet doorwerken in de balans en de staat van baten en lasten 2008 en 2009, tenzij dit ook in de balans van 2007 op overeenkomstige wijze is geschied.

Aan de hand van de berekeningsresultaten zoals die zullen blijken in de jaarverslagen over 2008 zal een nadere evaluatie plaatsvinden van het totale effect. Deze zullen mede input zijn voor het zoeken en vinden van een permanente oplossing voor het verslagjaar 2010 e.v.

De publicatie van de eerdergenoemde ministeriële regeling volgt zo spoedig mogelijk.

Hoogachtend,

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
Manager jaarverslaggeving / Directie Auditdienst

J.A. Pirovano MBA

Bijlage bij brief AD/104458 d.d. 26-02-09

Berekening benodigde voorziening BAPO 2008.

1. Maak een overzicht van de personeelsopbouw in 2008 in de leeftijd van 47 t/m 64 jaar, gesplitst in directie, onderwijsondersteunend personeel en onderwijsgevend personeel.
2. Bepaal de verwachte BAPO-deelname in een percentage: Welk percentage van het aantal FTE zal gebruik maken van de BAPO-regeling?
3. Bepaal het gemiddelde aantal BAPO-uren per leeftijdscategorie: Hoeveel uren BAPO neemt elk personeelslid dat gebruik maakt van de BAPO-regeling? Maximaal is dit 170, respectievelijk 340 uur, tenzij gebruik wordt gemaakt van flexibele BAPO, waarbij de totale aanspraak wel op hetzelfde maximum uitkomt.
4. Bepaal de blijfkans, het verwachte moment van uittreden en de daarbij behorende totale BAPO-aanspraken.
5. Bepaal per leeftijdscategorie de benodigde voorziening in FTE.
Voor de leeftijdscategorieën van 52 jaar en ouder moeten alleen de nog resterende aanspraken worden opgenomen.
6. Bepaal het niveau van de voorziening per ultimo 2008. In 2008 is dat als volgt:
Voor 47 jaar: 10% van het berekende bij 5.
Voor 48 jaar: 30% van het berekende bij 5.
Voor 49 jaar: 50% van het berekende bij 5.
Voor 50 jaar: 70% van het berekende bij 5.
Voor 51 jaar: 90% van het berekende bij 5.
52 t/m 64 jaar: 100% van het berekende bij 5.
7. Vermenigvuldig de uitkomsten van 6 de jaarlijkse salariskosten, die voor rekening zijn van de werkgever.
8. Bereken de contante waarde van de uitkomsten van 7.
9. Saldeer met de contante waarde van de inkomsten (2% van de GPL bekostiging).